

DAROM IKI GALO

2021 M. VIEŠŲJŲ ERDVIŲ TVARKYMO
AKCIJOS ATASKAITA

POKYČIŲ METAI

Nuo 2008 m. gerai pažįstama organizacija „Mes Darom“ 2021 metus pasitiko su iššūkiais ir pokyčiais – pasauline pandemija bei naujai sudaryta komanda. Per beveik 15 akcijos gyvavimo metų visuomenės įpročiai gerokai pasikeitė, tad natūraliai tiek pačiai organizacijai, tiek akcijos formatui atėjo laikas atsinaujinti.

IŠMANUS AKCIJOS FORMATAS

2021 m. tvarkymasis atiduotas į dalyvių rankas „iki galo“: kviesta ne tik rinkti bei rūšiuoti surinktas atliekas, tačiau ir patiems jas priduoti į Regionų atliekų tvarkymo centrų (RATC) valdomas didelių gabaritų atliekų tvarkymo aikšteles.

KAS NAUJO?

Nuo 2008 metų	Nuo 2021 metų
• Savivaldybės pateikia atliekų tvarkymo ir surinkimo vietas. • Vykdoma dalyvių registracija. • Atliekų išvežimu rūpinasi savivaldybė. • Priemonės dalinamos savivaldybės, seniūnų pagalba. • Atliekos nėra rūšiuojamos.	• Savivaldybės pateikia rekomenduotinas tvarkyti teritorijas. • Nėra dalyvių registracijos, kviečiama susikurti paskyrą mobiliojoje programėlėje. • Žmonės atliekas į Regioninius atliekų tvarkymo centrus pristato savarankiškai. • Priemonės dalinamos savivaldybės ir savanorių pagalba. • Atliekos rūšiuojamos. • Skatinamas gyventojų sąmoningumas: tvarkymasis nėra tik atliekų surinkimas.

“

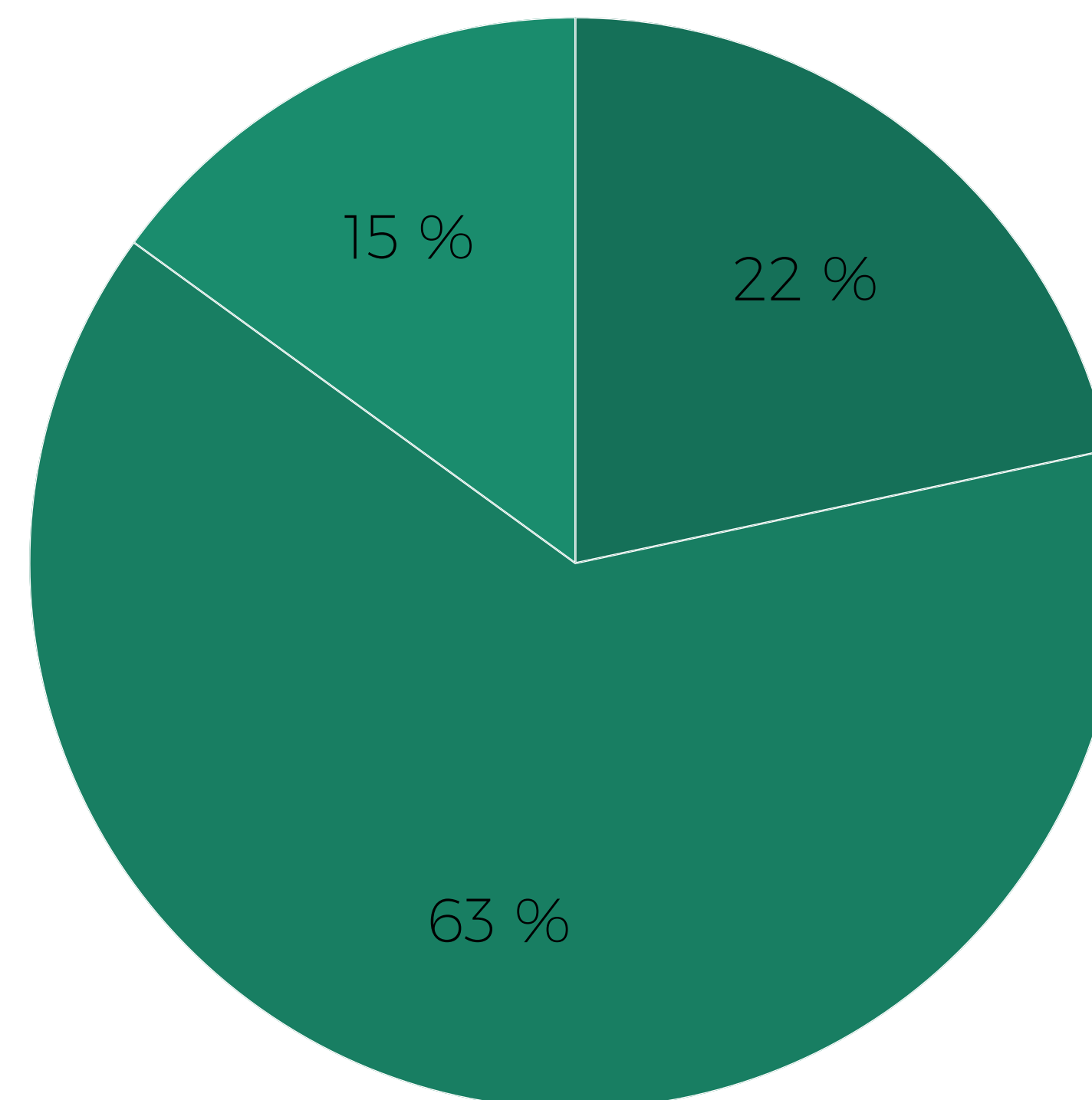
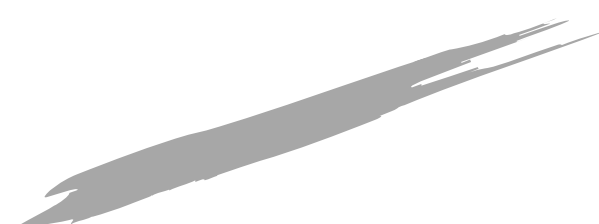
Naujuoju formatu stiprinama asmeninė (šeimos) atsakomybė už gyvenamąją aplinką ir bendruomenę, iškyla nauji lyderiai, telkiantys aplinkinius gyventojus savo pavyzdžiu, pabrėžiama atliekų rūšiavimo svarba.

-Dalyvio nuomonė iš viešos apklausos

Pavasarij organizavome **daugiau, nei 60 nuotolinių susitikimų** su savivaldybių atstovais. Ieškojome lankstaus akcijos įgyvendinimo formato, kuris būtų tinkamas pandemijos kontekste. Atliekų tvarkytojų būriavimosi surinkimo taškuose padėjo išvengti rūšiavimui skirti maišai, o surinkimo punktų sumažinimas arba visiškas jų atsisakymas sumažino ir dalyvių kontaktus.

SAVIVALDYBIŲ ĮSITRAUKIMAS

- Naujasis formatas (22%)
- Hibridinis formatas (63%)
- Nebendradarbiavo (15%)

*Hibridinis formatas - taikomas tiek senasis, tiek naujasis formatai.

ATLIEKŲ RŪŠIAVIMAS

Žiedinės ekonomikos skatinimas yra vienas didžiausių prioritetų ES: Europos komisija yra paskelbusi dokumentų rinkinį, kurį sudaro ES žiedinės ekonomikos veiksmų planas, o 2018 m. liepą Jungtinių Tautų Aukšto lygio politiniame forume, buvo iškelti darnaus vystymosi tikslai (SDG). Rūšiavimas šiame kontekste mums skambėjo kaip būtinas žingsnis.

Bendradarbiavusios savivaldybės nurodė atliekoms skirtų maišų poreikį.

Akcijos globėjas **Aplinkos ministerija** pasirūpino rūšiavimui skirtais maišais.

96.000 Maišų plastikui ir metalui (raudoni)

45.000 Maišų stiklui (geltoni)

45.000 Maišų popieriui (mėlyni)

KIEK ATLIEKŲ PAVYKO SURINKTI?

RATC	VISO ATLIEKŲ (t)
Vilniaus AATC	32.13
Kauno AATC	59.22
Klaipėdos AATC	0.1
Šiaulių AATC	298.34
Panevėžio AATC	247.32
Marijampolės AATC	41.52
Utenos AATC	23.4
Tauragės AATC	4.78
Alytaus AATC	26.44
Telšių AATC	36.93
VISO*:	770.18

KIEK PADANGŲ PAVYKO SURINKTI?

RATC	PADANGŲ KIEKIS (t)
Vilniaus AATC	3.17
Kauno AATC	9.08
Klaipėdos AATC	0.04
Šiaulių AATC	17.54
Panevėžio AATC	10.2
Marijampolės AATC	23.02
Utenos AATC	4.98
Tauragės AATC	2.06
Alytaus AATC	12.62
Telšių AATC	16.73
VISO*:	99.44

AKCIJA ĮVYKO, BET AR PAVYKO?

Ne viskas per 14 metų „pavyko“ – po akcijos sulaukdavome ir ne itin palankaus dėmesio po to, kai DAROM atliekų sunešimo punkte susidarydavo savavališki sąvartynai, kuriuos savivaldybėms tekdavo tvarkyti dar keletą savaitių po akcijos. Taigi, naujas formatas buvo žingsnis nuo suneštinio sąvartyno, kurį dalyviai po akcijos, neretai pamiršdavo, patys ir sunešę. Vieną dieną džiaugėmės, kad surinkome, tačiau kitą – pykome patys ant savęs, kad dabar atsirado dar daugiau, ką tvarkyti.

Šiomet pajudėjome sąmoningumo link. Tai, be abejonės, neapsiėjo ir be didesnės atsakomybės, ar net „vargo“ dalyviams. Tvarkymasis reikalauja daugiau pastangų. Mes šiomet į akciją pažiūrėjome kaip į galimybę kalbėti apie naują viziją ir akcijos atgimimą – apie tvarkymąsi kiekvieną dieną. Savivaldybės į tai žiūrėjo atsargiai, tačiau su viltimi. Mes taip pat viliamės, kad kitais metais 15 proc. savivaldybių, kurios šiomet nebendradarbiavo, po truputį iš naujo patikės DAROM akcija ir jos vertingumu. O vertė slypi ne kuo didesniame tonų skaičiuje, bet galimybėje kalbėti apie problemas ir jų galimus sprendimo būdus.

MOBILI PROGRAMĖLĖ

Ieškojome tvarių atliekų problemos sprendimų būdų, kurie didintų visuomenės sąmoningumą ir skatintų įsitraukti nelaukiant švarinimosi akcijos.

„Mes Darom“ mobilioji programėlė padės suvokti atliekų problemos mastą vizualizuojant surinktus duomenis bei planuoti švarinimosi akcijas.

Mobiliją programėlę jau parsisiuntė:

5 888

Google Play ir iOS
vartotojai

TVARKYTINI TAŠKAI

Akcijos metu vartotojai pažymėjo 547 tvarkytinus taškus

547

270

SPECIALŪS TAŠKAI

Akcijos metu veikė 270 specialių taškų, kur savanoriai dalino rūšiavimui skirtus maišus arba buvo pažymėtos atliekų surinkimo aikštelės.

TVARKOMOS TERITORIJOS

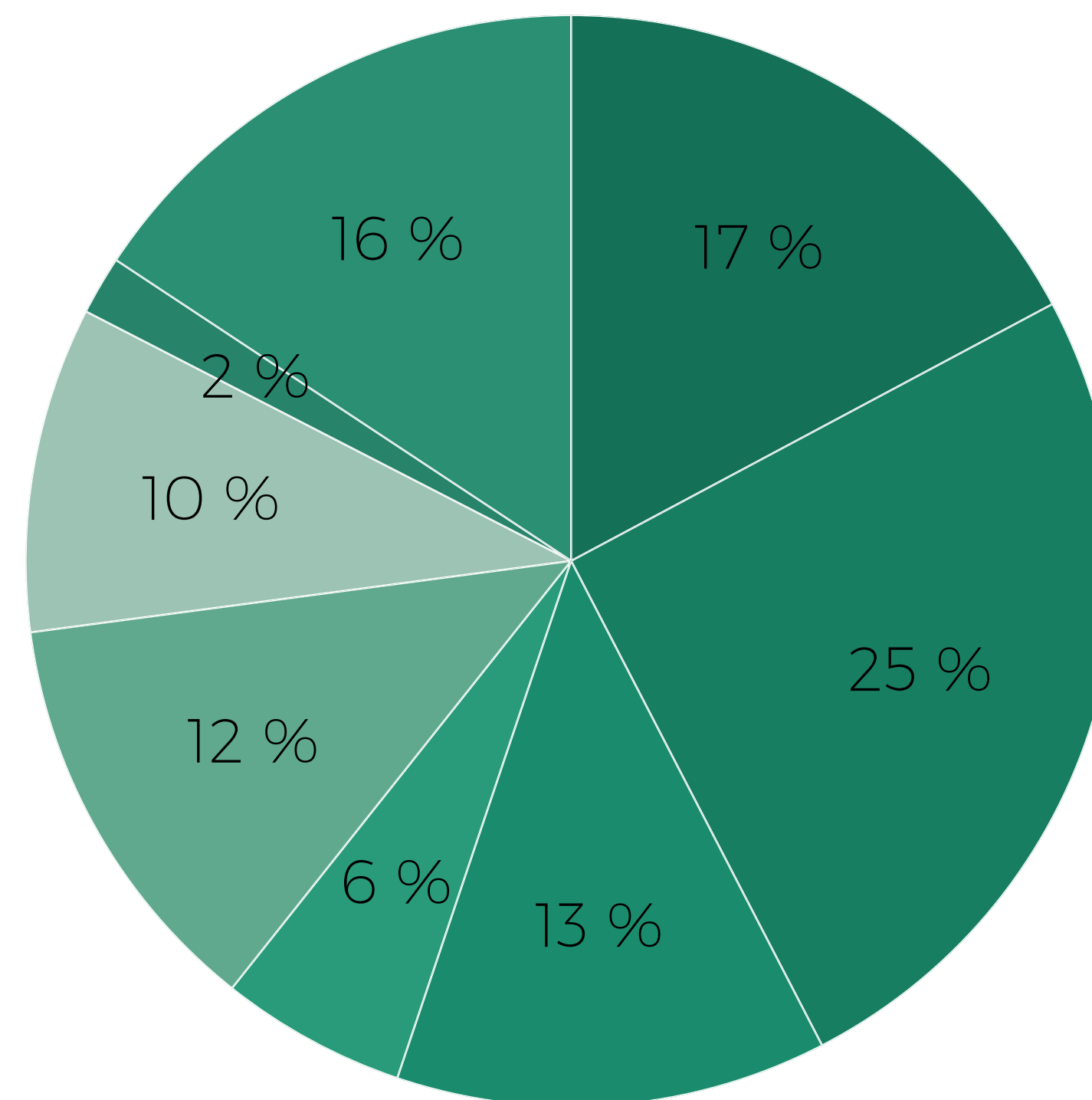
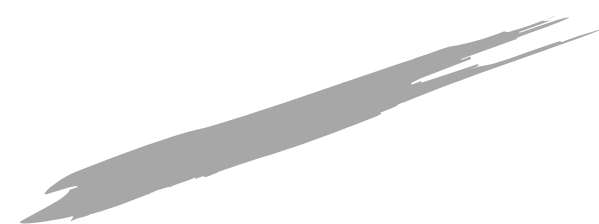
Savivaldybės nurodė 889 rekomenduotinas sutvarkyti teritorijas.

889

Naujai sukurtoje ir vartotojui pritaikytoje mobiliojoje programėlėje „Mes Darom“ sužymėjome ir nurodėme savivaldybių rekomenduotas tvarkyti teritorijas, skelbėme vietas, kur akcijos savanoriai dalino rūšiavimui skirtus maišus

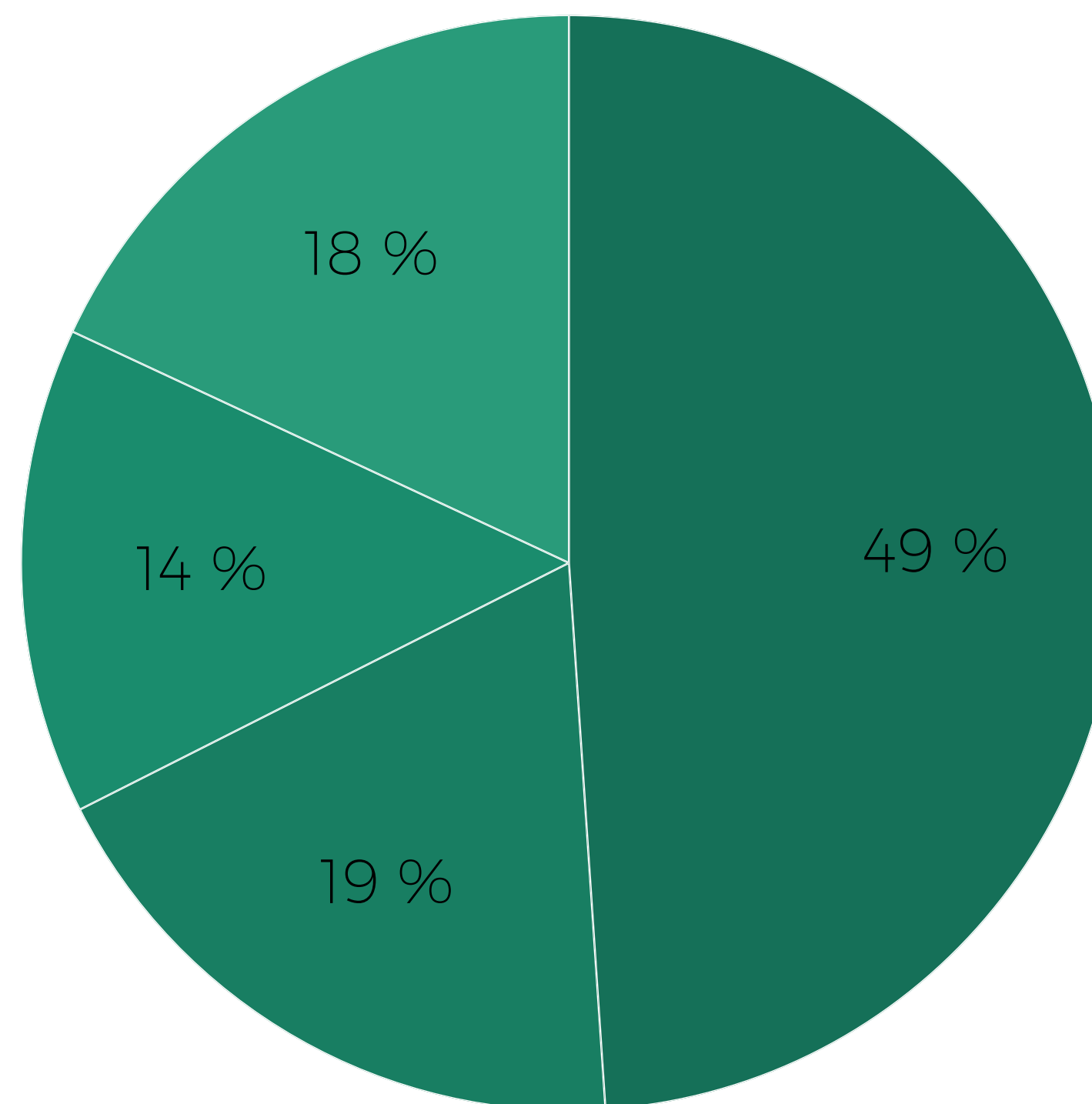
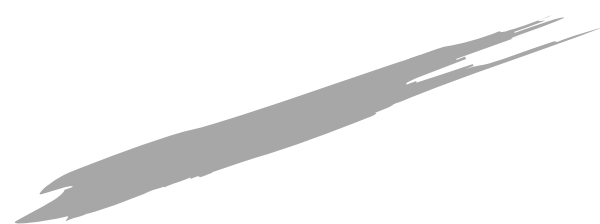
ATLIEKŲ TIPAI

- Stiklas (17%)
- Plastikąs (25%)
- Popierius (13%)
- Metalas (6%)
- Padangos (12%)
- Statybinės medž. (10%)
- Pavojingos atl. (2%)
- Kita (16%)

*Duomenys surinkti iš mobiliosios programėlės statistikos.

ŠIUKŠLINIŲ TERITORIJŲ PLOTAI

- Kambario ploto (49%)
- Namų ploto (19%)
- Krepšinio aikštės ploto (14%)
- Futbolo aikštės ploto (18%)

*Duomenys surinkti iš mobiliosios programėlės statistikos.

PERSPEKTYVA

Sužymėtos šiukšlinos teritorijos bus tikrinamos „Mes Darom“ savanorių, įtraukiamos į „Mes Darom“ veiklos ataskaitas, apie jas informuojamos savivaldybės. Tai įrankis, kuris padės identifikuoti problematiškas teritorijas ir įtraukti jas į tvarkytinų vietų sąrašą akcijų bei pavienių renginių metu.

leškosime sprendimų su savo rėmėjais, partneriais ir savivaldybėmis, kaip šiukšlinos teritorijos galėtų būti sutvarkytos nelaukiant kitų metų akcijos. Deja, tai ne visada įmanoma, pvz., jei teritorija priklauso privatiems ar juridiniams asmenims

KOMUNIKACIJA IR VIEŠINIMAS

Akcija po metų pertraukos grįžo su nauju, vizionierišku šūkiu – „DAROM IKI GALO. Surink. Rūšiuok. Priduok“!, kurio tikslas – kviesti tvarkytis sąmoningai nuo pirmo iki paskutinio žingsnio.

Apie naują organizacijos viziją, pasikeitimus ir iššūkius veikti drąsiai bei kalbėti garisiai šiomet galėjome su **Nacionalinės Lietuvos radijo ir televizijos (LRT)** pagalba.

LRT galėjote ne tik pamatyti ir išgirsti kvietimą prisijungti prie akcijos – ne kartą su savanoriais šmėžavome ekrane ir pasakojome apie organizacijos viziją plačiau.

INFORMACINIS PARTNERIS LRT

ANONSAI
TELEVIZIJOJE

174

REKLAMINIAI STENDAI
DIDŽIAUSIUOSE
LIETUVOS MIESTUOSE

285

INTERVIU

47

ANONSAI
RADIJO ETERYJE

127

PAMINĖJIMŲ
ŽINIASKLAIDOJE*

24

13 522

Facebook sekėjai

2 345

Instagram sekėjai

14 000

Apsilankymų interneto svetainėje

AMBASADORIAI

„Darom - tai kasmetinė visuotinė Lietuvių akcija, suvienijanti visus bendram tikslui - „išsikuopti“ tai, kas prasprūdo pro dalies žmonių negebėjimą tausoti Lietuvos gamtą. Yra veikėjų, kuriems dar nesvarbu gyventi ekologiškai, ieškoti tvarių sprendimų, bet daugeliui susitvarkyti savo aplinką jau yra natūralus dalykas, o kartu tvarkytis ir lengviau, ir smagiau, tai atsakingos bendruomenės ritualas, kad gamta liktų švari ir skambėtų šviesiomis melodijomis...“.

- Tautvydas Augustinas (Baltasis kiras)

AMBASADORIAI

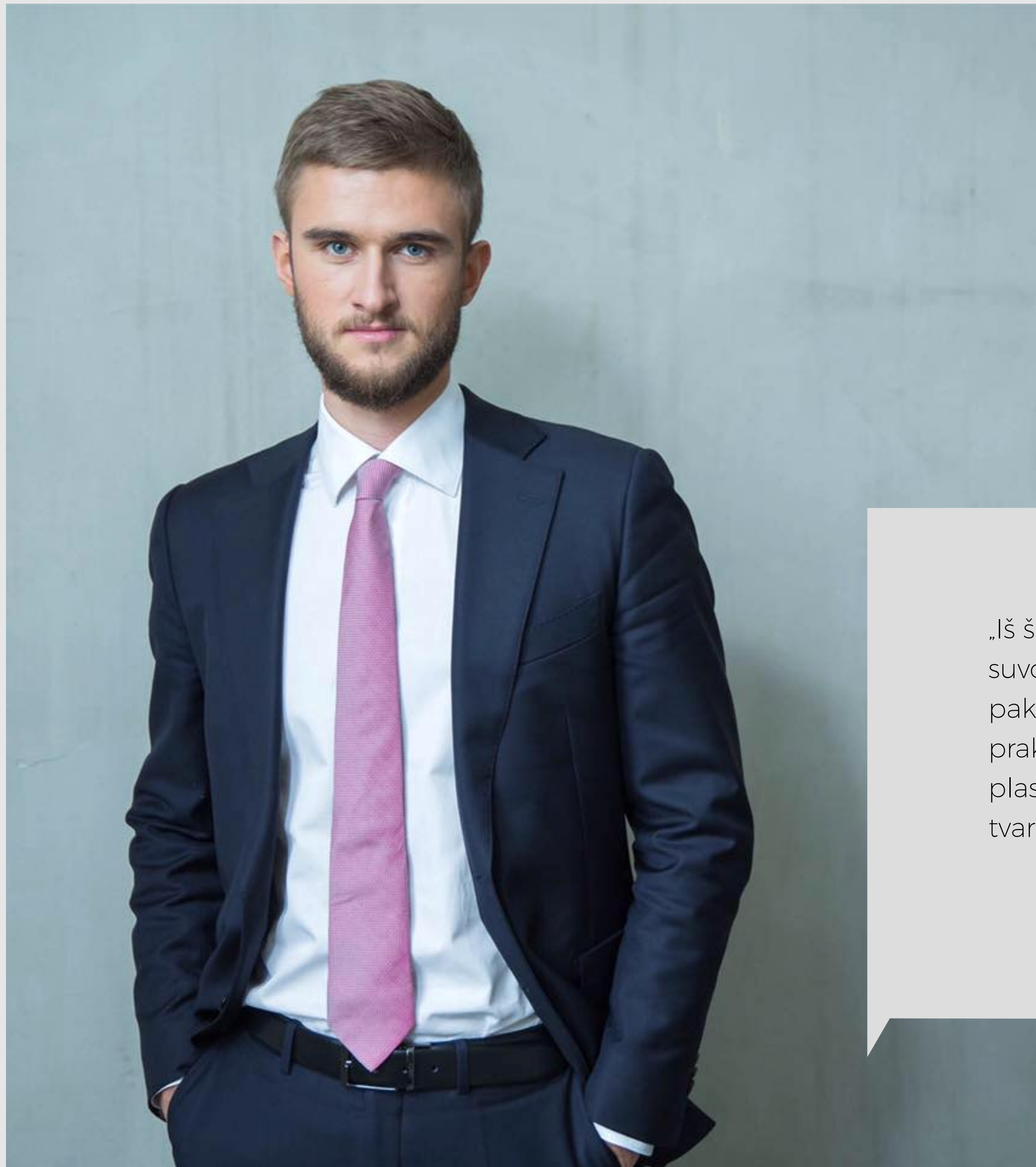

Miglė Vilčiauskaitė (Migloko)

AMBASADORIAI

Ieva Kazakevičiūtė
(@sustain.academy, @trashh_less)

AMBASADORIAI

„Iš šiandienos Darom akcijos rezultatų matyti, jog dar ne visi žmonės suvokia, jog nuorūka yra lygiai tokia pati šiukšlė ir ją kažkas turės pakelti. Tikimės, jog ateityje ir tokių atliekų nebeteks rinkti, kaip praktiškai nebetenka rinkti atliekų nuo gėrimų, traškučių ar kitų plastiko gaminių, kuriuos žmonės bent jau Neringoje tikrai rūšiuoja tvarkingai“.

- Matas Lasauskas (ambasadorius Neringoje)

Rėmėjų parama, skirta DAROM iniciatyvai, yra reikšminga ne tik finansine prasme – tai svarbus žingsnis, parodantis verslo ir visuomenės brandą, socialinį solidarumą ir skirtingų sektorių bendradarbiavimą bei susivienijimą bendriems tikslams. Džiugu, kai tokios šeimos verslo įmonės, kaip **„Grūdainė“** pačios kreipiasi ir rodo iniciatyvą prisidėti.

Pokyčiai atvedė naujų rėmėjų į mūsų bendruomenę ir padėjo užmegzti ne vieną tvarią partnerystę. Siekiame ne tik ilgalaikių pokyčių, bet ir ilgalaikių partnerysčių, kai įsitraukimas į tvarias veiklas ar projektus būna abipusis.

RĖMĖJAI

Švari ir tvari aplinka yra mūsų visų rūpestis bei atsakomybė.
Tokia filosofija grindžiame ir „Ekonovus“ įmonės veiklą.

- Romas Draskinis, **„Ekonovus“** generalinis direktorius

Akcijos vertybės – bendradarbiavimas, lyderystė, technologijų išnaudojimas bei socialinė atsakomybė – yra itin artimos tam, kuo kasdien vadovaujamės ir mes.

- **„DOJUS“ įmonių grupės** generalinis direktorius Donatas Dailidė

Mes jungiamės prie DAROM akcijos, nes DAROM padeda skleisti tas idėjas, kuriomis vadovaujamės mes patys ir kurias mes siekiame populiarinti tiek tarp mūsų darbuotojų, mūsų produktų vartotojų, tiek visuomenėje, plačiąja to žodžio prasme

- „**Mantinga**“ generalinis direktorius Mantas Agentas

Šiomet siekėme išvengti perteklinio rekvizitų kiekio, tad tie, kas nespėjo parsisiųsti mobiliosios programėlės, mieste galėjo sutikti ne vieną akcijos savanorį, vilkintį išskirtiniais marškinėliais ir aliumine gertuve su „Darom“ logotipu. Daugiau nei pusei tūkstančio savanorių marškinėlius kirpo, siuvo ir dovanojo **„Utenos trikotažas“**.

Baltasis DAROM IKI GALO autobusiukas prikrautas maišų ir marškinėlių savanoriams neaplenkė nei vienos savivaldybės. Tvaria aplinka bei autobusiuko degalais rūpinosi **NESTE.** „Neste MY Renewable Diesel“ degalai pagaminti iš 100 proc. atsinaujinančių žaliavų ir išskiria 90 % mažiau CO₂ dujų.

Po ilgų susitikimų su savivaldybėmis supratome, kad turime tris didelius iššūkius, kurie padėjo atrasti ir tris svarbius partnerius: **PIO, Toksika ir Atliekų kultūra.**

PARTNERIAI

Padangos – kone didžiausia atliekų problema visoje Lietuvoje, tad **PIO** pasisiūlė prisidėti prie mobilioje programėlėje sužymėtų vietų tvarkymo ir priimti 20 tonų padangų iš pažymėtų taškų.

Pavojingos atliekos – jų tarša baugina labiausiai, tad abi akcijos dienas „**Toksika**“ nemokamai priėmė pavojingas atliekas iš gyventojų. Iš viso akcijos dienomis iš gyventojų surikta **3600 kg** pavojingų atliekų. Džiaugiamės, kad „Toksika“ ne tik priėmė, bet ir pati subūrė darbuotojų komandą bei akcijos metu išvežė **4460 kg** atliekų iš viešųjų erdvių visoje Lietuvoje.

8 060 kilogramų pavojingų atliekų

ATLIEKŲ KULTŪRA

Atliekų viešosiose erdvėse mažėja, tačiau netrūksta. Trūkumas slypi kitur - edukacijoje ir sąmoningumo skatinime. Tai vienas iš pagrindinių „Darom“ tikslų, tačiau diskutuojant problemos ne tik išryškėja, bet ir yra išsprendžiamos greičiau.

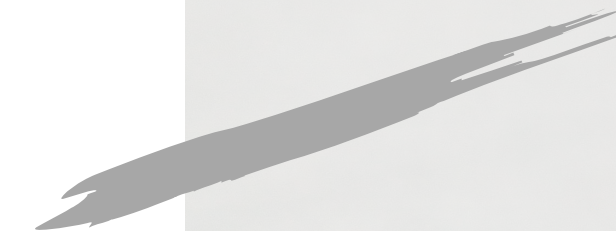
Dėkojame Vilniaus VAATC projekto **„Atliekų kultūra“** komandai, kurie drauge iniciavo naujo akcijos formato diegimą, konsultavo ir kalbino mus savo laidoje bei socialiniuose tinkluose.

„Mes Darom“ stiprybė slypi gebėjime suburti didelę savanorių komandą. Dirbdami išvien mes pridedame savo darbams jėgos ir įkvepiame aplinkinius. Prasmingi darbai čia auga daug greičiau.

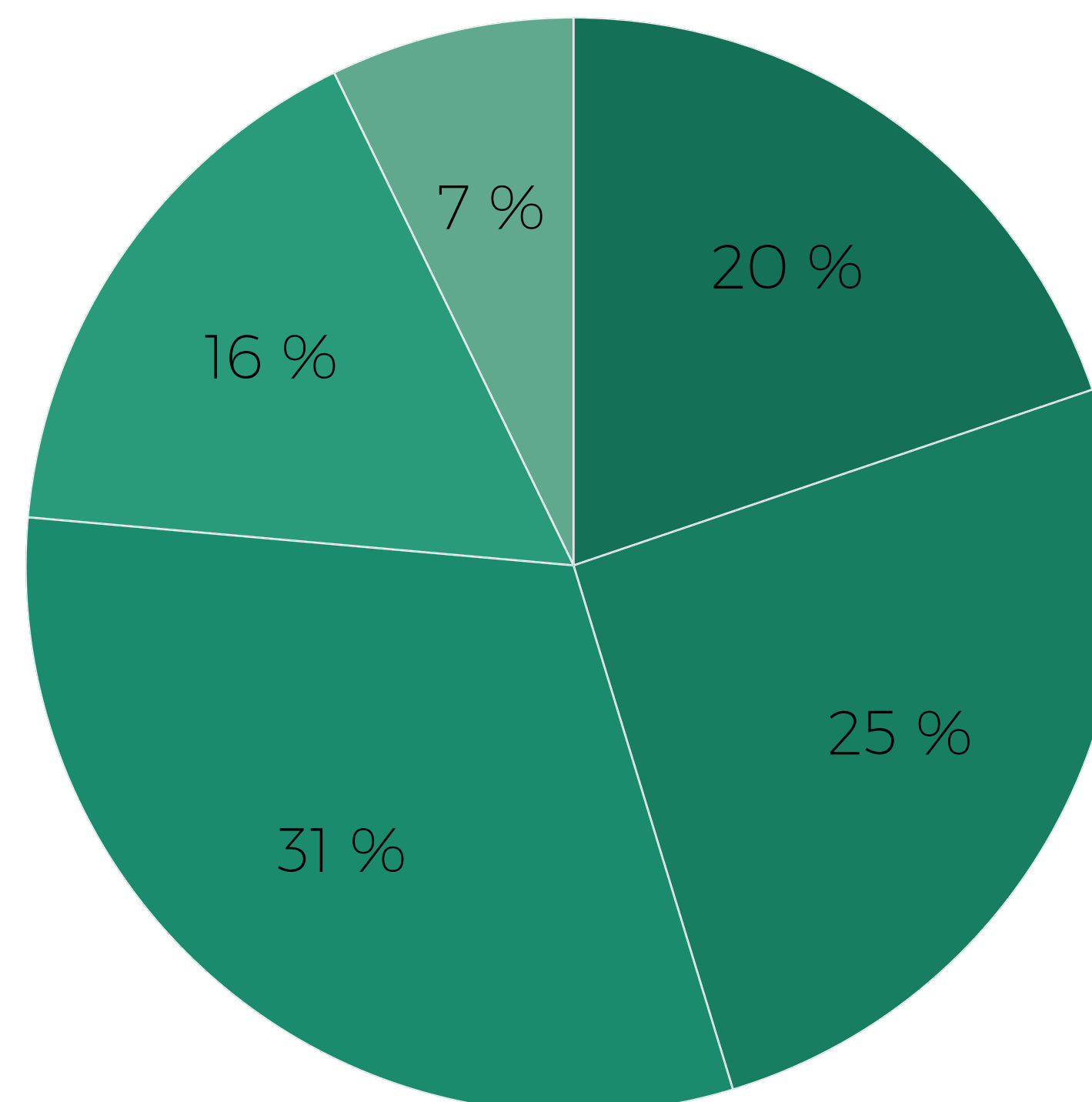
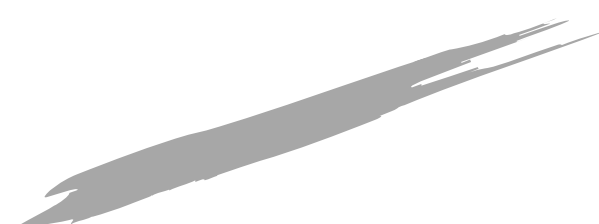
615 Savanorių registracijų

60% Savanoriauja ne pirmus metus.

AKCIJOS SAVANORIAI

SAVANORIŲ AMŽIUS

- iki 18 m. (20%)
- 18-25 m. (25%)
- 26-40 m. (31%)
- 41-55 m. (16%)
- Daugiau nei 55 m. (7%)

Mūsų ilgalaikė perspektyva ir siekis – kad akcijos apskritai nebereiktų! Norisi tikėti, jog vieną dieną būsime tvarūs ne tik besirenkant maistą, marškinėlius ar namų statybos būdus, bet ir mąstysime sąmoningai. Tvari mąstysena kalba apie „aš“, bet mąsto apie „mes“. Tokio mąstymo tikslas yra gerinti šiandieną siekiant, kad rytdiena būtų lengvesnė visiems, o ne tik „man“. Jei išmokome pasiimti daugkartinius maišelius eidami apsipirkti, galbūt dabar jau galime pratintis išeinant į gamtą pasiimti ir šiukšlių maišus?

AKCIJĄ INICIJUOJA

